

Persónuleg tilvísun í veður lífs míns

Þorvaldur S. Helgason
tsh
@frettabladid.is

Listamaðurinn Ryan Mrozowski sýnir verk sín í i8 gallerí. Viðfangsefni verka hans eru náttúruleg form sem hann nálgast á hugmyndafræðilegan hátt.

Augu sem tjarnir, heitir sýning bandaríska myndlistarmannsins Ryan Mrozowski sem stendur yfir í i8 gallerí. Ryan er upprennandi listmálari frá New York sem vinnur gjarnan með náttúruleg viðfangsefni í verkum sínum á borð við plöntur, ávexti og lauf en blandar þeim saman við konseptlist og hugmyndafræði.

Ryan segist hafa komist í samband við i8 þegar hann kynntist starfsmanni gallerísins í New York, Geneva Viralam.

„i8 er áhugavert gallerí í alþjóðlegu samhengi vegna þess að það er bæði fulltrúi íslenskra listamanna en einnig mjög framsækið og alþjóðlegt. Ég hafði heimsótt galleríð einu sinni sem gestur þegar ég kom til Íslands fyrir mörgum árum og var meðvitaður um sýningardagsskrá og ríka sögu þess.“

Eignaðist sitt fyrsta barn

Sýningin Augu sem tjarnir samanstendur af níu akrýlmálverkum á striga sem Ryan vann yfir sex mánaða tímabil fyrr á þessu ári. Hann segir verkin vera framhald á þeim og listrænum rannsóknum sem hann hefur unnið að árum saman.

„Á þessum tíma eignuðumst við konan mín okkar fyrsta barn þannig að yfir gjörvallt tímabilið sem ég var að vinna að sýningunni var ég mikið að vinna á skrýtnum tímum á nóttunni á milli þess sem ég hugsaði um barnið. Ég mun aldrei gleyma tímabilinu sem þessi verk urðu til á.“

Ryan kveðst augljóslega ekki hafa sofið mikið á þessum tíma: „Með tilliti til þeirrar sljöeygðu störu

Bandaríski listmálari Ryan Mrozowski segir málverkið sjálft vera hans helsta viðfangsefni.

FRÉTTABLAÐIÐ/
ERNIR

Ryan Mrozowski vinnur gjarnan með tvíþætt verk eða par-anir á sýningum sínum.

MYND/ADSEND

sem átti sér gjarnan stað fannst mér gaman að hafa persónulega tilvísun í veður lífs míns á því tímabili. Það gaf mér ákveðna stefnu fyrir verkin.“

Veðrabreytingar og landslag

Að sögn Ryans er titillinn Augu sem tjarnir, eða Eyes like ponds eins og hann útleiggst á ensku, tilvísun í ljóðbrot eftir austurríska skáldið Rainer Maria Rilke úr bókinni The Book of Images.

„Þessi Rilke-ljóð fjölluðu gjarnan um veðrabreytingar og landslag. Eitt ákveðið ljóð var með lýsingu á augum sem eru eins og tjarnir. Sem listamaður sem vinnur gjarnan með tvíþætt málverk eða pör þá elskaði

ég þessa hugmynd um tjarnir sem kyrra yfirborðsflati er safna upplýsingum. Svona hlutir eru oft stökkpallur fyrir mig til að búa til sýningu út frá.“

Viðfangsefni þín eru gjarnan náttúruleg fyrirbæri á borð við lauf og plöntur. En málverk þín eru þó ekki beint náttúrumyndir?

„Nei, það er rétt og hvað það varðar þá vinn ég eingöngu út frá fundnu myndmáli. Ég fer ekki út í náttúruna og tek ljósmyndir sjálfur. Mér finnst gaman að safna garðyrkjubókum og leiðarvísingum. Þessar bækur innihalda gjarnan samræmd hnitakerfi af myndum sem mér finnst vera dásamlegur upphafspunktur fyrir mína list. Áhugi minn

á þessum náttúrumyndum sprettur aðallega frá því að þær veita góðan kontrapunkt á móti þeim formlegu afskiptum sem ég nota sem listmálari.“

Málverkið er viðfangsefnið

Finnst þér nútímamaðurinn vera orðinn aftengdur náttúrunni?

„Ég held að fyrst um sinn hafi ég byrjað út frá þeirri afstöðu að mynd sem er miðlað af náttúrunni sé á vissan hátt maðurinn að stjórna náttúrunni, tímabil manndarinnar þar sem við höfum beygt náttúruna undir vilja okkar, oft með hræðilegum afleiðingum. Ég hafði mikinn áhuga á að nota þessi óljósu, þægilegu, náttúrulegu form sem eins konar bakgrunn og á vissan hátt eyðileggja þau sem málari. En eftir því sem ég eldist og þroskast finn ég að ég er sjálfur farinn að leita skjóls í náttúrunni og nota náttúruleg form sem hugarró og gridastað fyrir ró og næði.“

Í málverkum sínum leikur Ryan sér gjarnan með skynjun áhorfandans en sum verka hans líta út eins og þau séu úr fókusi eða minna á sjóntruflanir.

„Sem listmálari lít ég svo á að híd raunverulega viðfangsefni verka minna sé ekki náttúrumyndir heldur málverkið sjálft. Með því á ég við málverkið sem handgerða, áþreifanlega mynd. Þegar ég mála mynd reyni ég gjarnan að skapa augnablik þar sem ég undirstrika uppbyggingu málverksins. Að því leyti tek ég stundum staka mynd í sundur og set hana á tvo aðskilda striga eða þjappa tveimur myndum á einn striga. Hvað varðar textamyndirnar mínar lít ég á bakgrunnsmýndina sem eins konar svið þar sem leikararnir, sem í þessu tilviki eru stafirnir, tengjast bakgrunninum á óbeinan hátt,“ segir Ryan.

Augu sem tjarnir er opin í i8 gallerí til 8. október næstkomandi. ■

Aðalheiður leitar innblásturs fyrir verk sín í náttúruna. MYND/ADSEND

Sýningarlok í Grafíksalnum

tsh@frettabladid.is

Grónar leiðir, sýning Aðalheiðar Valgeirsdóttur í Grafíksalnum, klárast sunnudaginn 11. september.

Eins og í fyrri verkum sínum leitar Aðalheiður innblásturs í náttúruna og úrvinnslan rambar á mörkum hins raunverulega og hins huglæga með áherslu á yfirborð, undirlög, áferð lit og birtu. Á sýningunni eru bæði olíumálverk og vatnslitamyndir.

„Málverk Aðalheiðar Valgeirsdóttur eru myndir af gróandanum í lifinu, dýrðinni, óreiðunni, hinu snertanlega og ósnertanlega, leiðum og leiðartálmum náttúrunnar; þáttum er leggja örlagavegi í lífi okkar,“ segir í sýningartexta Birtu Guðjónsdóttur.

Aðalheiður Valgeirsdóttir er myndlistarmaður og listfræðingur. Hún hefur haldið fjölda einkasýninga og tekið þátt í samsýningum bæði á Íslandi og erlendis. ■

Fíflíð kynnt, kruflið og kvatt

LEIKHÚS

Fíflíð

Karl Ágúst Úlfsson

Tjarnarbió

Flytjendur: Karl Ágúst Úlfsson og Eyvindur Karlsson

Leikstjóri: Ágústa Skúladóttir

Tónlist: Eyvindur Karlsson

Leikmynd og búningar: Guðrún Öyahals

Lýsing: Ólafur Ágúst Stefánsson

Hár og fördun: Ninna Karla

Katrínardóttir

Sigríður Jónsdóttir

Karl Ágúst Úlfsson kveður. Landsþekkti leikarinn, leikstjórinn, höfundurinn, þýðandinn og Spaugstofumaðurinn syngur sinn svanasöng á leiksviðinu í Tjarnarbió, frumsýningin var á föstudaginn síðasta. Hans merkilega starf á síðustu áratugum er fyrir löngu orðið órjúfanlegur hluti af menningarsögu landsins. Nú býður hann gesti velkomna inn í hinn heilaga hring leikhússins og fíflíð tekur á móti þeim.

Uppruni, saga og hlutverk fíflsins spannar þúsundir ára og finnst frásagnir af þessum gálghúmorista frá öllum heimshornum. Frá frumbyggjum Norður-Ameríku til Egyptalands, Grikklands til forna og miðalda Evrópu, en höfundur leitar mikið í þann sagnabálk. Hlutverk fíflsins er að setja samfélagið í

kómískt samhengi og pota í þá sem valdið hafa. Áhorfendur hitta mörg fífl í sýningunni sem hvert hefur sína sögu að segja og konunga að kljást við. Þó birtist fíflíð í Lé konungi eftir William Shakespeare oftast, enda erkífflið í hinum vestræna heimi. Glensíð er ríkjandi enda í eðli fíflsins og er Karl Ágúst með svarta beltið í fimmaurabröndurum og orðaleikjum. Þeir koma á leifturhraða eða laumast upp að manni eins og í atriði Jane Fool.

Margar hugmyndir

Sýningin tekur á sig form leikprufu, fíflíð mætir á svæðið í leit að hlutverki. Ágústa Skúladóttir leikstýrir verkinu og setur fókussinn á Karl Ágúst með einfaldri og lipri uppsetningu en leikprufuhugmyndin er ekki fyllilega útfærð enda er niðurstaðan óljós.

Leikmynda- og búningahönnun Guðrúnar Öyahals spilar stórt hlutverk sem lyftir sýningunni á hærra plan. Hver leikmunurinn á fætur öðrum birtist, stólar umbreytast í líkkistur og klósett og búningarnir eru áferðarfagrir. Hugmyndirnar eru margar áhugaverðar en handritið of langt, gamanlögín of mörg og vangavelturnar stundum ómarkvissar. Af og til virkaði Karl Ágúst órlítið óöruggur en fann taktinn fljótt aftur enda hokinn af reynslu og með góða nærveru.

Eyvindur Karlsson hefur umsjón með tónlistinni og tekur virkan

Karl Ágúst Úlfsson kveður leiksviðið sátur eftir rúmlega fjórutíu ára farsælan feril með sýningunni Fíflíð í Tjarnarbió. MYND/EDDI JÓNS

þátt í sýningunni, bæði sem tónlistarmaður og leikari. Lögín eru blanda af frumsaminni tónlist og tölulögum, þar á meðal frá meistara Stephen Sondheim, með frumsömdum eða endursömdum texta. Eyvindur stendur sig með ágætum en hægt væri að skerpa sýninguna töluvert með því að beina sviðsljósinu alfarið á fíflíð. Lagi reida mannsins um það sem ekki má er algjörlega ofaukið og á í raun heima í annarri sýningu.

Samfélagið og fíflíð

Fátt er heilagt, fíflíð sér til þess enda hlutverkið skapað til að gleðja en að sama skapi gagnrýna. Í seinniparti sýningar vikur að samfélagsslaufun og því sem ekki má segja en þetta áhersluatriði passar illa í framvinduinni, er frekar frávik. Hérna er mál-efni skodað fremur yfirborðslega af hálfu höfundar. Endurskoðun á því sem má og má ekki segja var fyrir löngu orðin tímabær. Stór munur er á því að gera grín að valdhöfum og valdalausum, forréttindafólki eða minnihlutahópum. Fíflíð grætur eða hlær að hörmungum heimsins en er aldrei grimmt.

Samfélagið hefur alltaf þurft á fíflinu að halda, frá forneskju til vorra daga. Einhverjum sem þórir að gagnrýna og gera gys að þeim sem heiminum stjórnar. Sjaldan hefur verið meiri þörf á þjónustu þess og nú. Fíflíð eftir Karl Ágúst er góð áminning um þetta nauðsynlega hlutverk og ljúf kveðjusýning. En hætta steðjar að þegar fíflíð og valdhafinn sameinast í eina manneskju, eins og höfundur ýjar að. Þegar sannleikurinn er umdeilanlegur, vegið er að réttindum minni máttar og vísindi dregin í efa með misgáfulgum skoðunum. Í gervi fíflsins þreifar Karl Ágúst á þessum málefnum en tekur ekki nægilega föstum tókum. ■

NIÐURSTAÐA: Ljúf en örlítið langdregin kveðjusýning.